

מסורת הש"ס

(א) [מפורש ב"ק פט.].
(ב) [לקמן ס': עירובין מז.].
(ג) גריס עג. (ד) גריס שס
(ה) ע"ג. (ו) ע"ג. (ז) ע"ג.
(ח) [נתיב חסד פ"ג.].
(ט) [נתיב חסד פ"ג.].
(י) [נתיב חסד פ"ג.].
(יא) [נתיב חסד פ"ג.].
(יב) [נתיב חסד פ"ג.].
(יג) [נתיב חסד פ"ג.].
(יד) [נתיב חסד פ"ג.].
(טו) [נתיב חסד פ"ג.].
(טז) [נתיב חסד פ"ג.].
(יז) [נתיב חסד פ"ג.].
(יח) [נתיב חסד פ"ג.].
(יט) [נתיב חסד פ"ג.].
(כ) [נתיב חסד פ"ג.].
(כא) [נתיב חסד פ"ג.].
(כב) [נתיב חסד פ"ג.].
(כג) [נתיב חסד פ"ג.].
(כד) [נתיב חסד פ"ג.].
(כה) [נתיב חסד פ"ג.].
(כו) [נתיב חסד פ"ג.].
(כז) [נתיב חסד פ"ג.].
(כח) [נתיב חסד פ"ג.].
(כט) [נתיב חסד פ"ג.].
(ל) [נתיב חסד פ"ג.].

גליון הש"ס

רש"י ד"ה הא קמ"ל וכו' ואיבא למירא אלו ואילו דברי אהרם חיים. עירובין דף י"ג ע"ג:

מוסף רש"י

לפרנס את עצמה. לקנות מלבושים ומכשירין לנזירי נשואין (וידועים). הגיע זמן. שנים עשר חודש לבתולה משתעבד הצעל להכין עממה [לנשואין ולאמנה שלשים יום (לעיר חס)]. ולא נישאו. כגון שטיב החמץ, או אונס שלו (שם). אוכלות משול. שהצעל חייב צמוזמז אשתו מתקנת צ"ד (לעיר ב.). ואוכלות בתרומה. אם כהן הוא והוא נת ישראל, שהסכן מאכיל את אשתו בתרומה. כעליף מוטסין כי יקנה נפש (שם).

תוספות רי"ד

אחתא דרמי בר פפא היה נסיבא ליה לרב אריא. אירכס כחובתה אתא לקמיה דרי"א א"ל מאי לשהוי. א"ל הכי אמר רי"א אש"ז זו דברי ר"מ אבל חכמים אומרים משהא אדם את אשתו ב' ג' שנים בלא כתובה. פי' זו דברי ר"מ דאמר לעיל בדפחות מ"ה היו בעילת זנות וכו"ש או לית לה כתובה לבתיה דהא הוא דאמר אסור לאדם לשהות את אשתו שעה אחת בלא כתובה ואפילו בתנאה מ"ט ולא סמכא דעתא ואע"ג דקי"ל דאי לא כתב ככתוב דמי דתנאי כ"ד כמאן דנקט שטרית בידיה הוא אפ"ה לא סמכא דעתא ומש"ה אמר ר"מ דהוי בעילת זנות אבל חכמים דלא חישי להכי מותר להשהותה בלא כתובה. א"ל אביי והארי"ג א"ש הלבב כר"מ בגיורותיו פי' בחומרותיו דברר שהוא מחמיר בדי"ת באיסור והיתר ע"י גזירת דבריהם: א"ל א"ה זיל כתוב לה פי' כתובה אחותיה והא דתנן לעיל לא כתב לה כתובה בתולה גובה וכו'. ואוקימנא כר"מ התם במקום שאין כותבין כתובות דכלהו י"ב חודש משתבעה הבעל לפרנס א"ע כשם שנותנים לאשה כך נותנים להבעל לפרנס א"ע ולאמנה שלשים יום הגיע זמן ולא

נשאו או שמתו בעליהן אוכלת בתרומה ור"ט אומר נותנים לה הכל תרומה ר"ע אומר מחצה חולין ומחצה תרומה היבם אינו מאכיל בתרומה עשתה ו' חודשים בפני הבעל ו' חודשים בפני היבם ואפילו כלן בפני הבעל חסר

(א) צ"ל אוכלת בתרומה גם היבם מאכילה.

אף על פי פרק חמישי כתובות

אירכס כפוצסה. שטר כתובתה: זו דברי ר"מ. דלמר לעיל [טו:] כל הפוחת לבתולה ממאמנים ואפי' בתנאה והתנאי בטל קרי לה צעילת זנות משום דלא סמכא דעתה. והכא נמי לר"מ הוא דאסור לשהות אשה שאצדה שטר כתובתה ואפי' אית לה דלא מפסדה צהכי דגציא

בתנאי צ"ד מיהא לא סמכא דעתה דלמרה כי תצנעא ליה אמר פרעמין הלכך צעילת זנות היא: **אבל חכמים אומרים כו'**. דלית לן למיחש משום מסקן דעתא דמיהוי צעילת זנות: **בגירוסיו**. דדבר שהוא מחמיר על דבר תורה באיסור והיתר על ידי גזירת דבריהם: **אי הכי זיל כפוז לה**. כתובה אחריתי. והא דלמרינן לעיל (דף גז.) לא כתב לה כתובה צמולה גוצה מאמנים ואוקמינן כר"מ התם צמקוס שאין כותבין כתובה דכולהו אתנא(י) קא סמכי אי נמי צמקוס שכותבין וגוצה לר"מ מיהו צעילת זנות באיסור היא: **מחלוקת**. דרבי יהודה ור' יוסי דלמר ר' יהודה על פה קיים: **בסאה**. מפרש לקמן מחלת מצי: **דברי הכל אינה מוחלת**. שכבר זכתה ואמירתה לאו כלום אלא אי"כ כתבה שובר התקבלתי: **סתם חופה ומצי סוף סוף ציאה**. וה"ק מתחלת חופה ועד סוף חופה פליגי בה רבי יהודה ור' יוסי אצל משבש עליה מודה ר' יוסי דאין דדבריו כלום: **וכי אמינא**

אנא צין צון צין צון מחלוקת. לאו אסוף דרבי יהושע קאמינא אלא אסוף חופה דהיא קודם ציאה: **אמר רב פפא אי לאו דלמר כו'**. אנא לא הוה ניחא לי לפרושי מילמיהו הכי דרבי יוחנן ור' יהושע לא ליפלגו ורב דימי ורבין ניפלגו דדרבי יהושע אלא הכי הוה אמינא רבי יוחנן ור' יהושע צן לוי פליגי דלההוא סוף דקאמר רבי יהושע צן לוי דברי הכל אינה מוחלת אמר רבי יוחנן למימר אף צון מחלוקת דרב דימי ורבין לא פליגי דדרבי יהושע והכי הוה מפרישא לררב דימי **אמר רבי יהושע** מחלוקת בתחלת

ציאה דהיא סוף חופה אצל צסוף ציאה דברי הכל אינה מוחלת ורבי יוחנן פליג עליה דלפילו צסוף ציאה נמי פליגי וכי אמר רבי יוחנן דרבי יוחנן ורבי יהושע צן לוי מחלוקת צסוף חופה והיא תחלת ציאה דקאמר נמי רב דימי אצל בתחלת חופה דברי רבי יהושע צן לוי פליגי רבי יוסי ורבי יהודה בתחלת חופה ד"ה מוחלת: **מצי קמ"ל**. צהא דלמר אי לאו דקאמר רבי אבהו כו' האמר רבי אבהו ואיהו לא צעי לאיפלוגי עליה ולמאי הלכתא אשמועינן דאי לא אמרה רבי אבהו הוה ניחא ליה לדידיה לפרושי צעין אמר: **הא קמ"ל**. דריבא דאשכחן אמוראי דפליגי אהדי כל חד אצינא דנפשיה וטרי אמוראי אחרני דפליגי צפלוגתא דהקן אמוראי ואית לן לפרושי מילתא צתרי לישני חדא מייניהו מיפלגי תרי אמוראי אצינא דנפשייהו שכל אחד אומר אצמר אצמר אצמר ורבי יהושע ואינן תרי אמוראי [אצינא דחד] לא מיפלגי אלא אמרי חדא מלתא וחדא מן ליטנא מיפלגי תרי אמוראי אצינא דחד כגון רב דימי ורבין ומשו"ה מלתא דתרי אמוראי קמאי חדא מלתא צצקינן ההיא ליטנא דמיפלגי תרי אמוראי אצינא דחד ונקטינן ההיא דמיפלגי תרי אמוראי אצינא דנפשייהו דכי פליגי תרי אצינא דחד מר אמר הכי אמר פלוני ומר אמר הכי אמר פלוני חד מייניהו משקר אצל כי פליגי תרי אמוראי צדין או באיסור והיתר כל חד אמר הכי מיסתבר טעמא אין כאן שקר כל חד וחד צצרא דידיה קאמר מר יהיב טעמא להיתירא ומר יהיב טעמא לאיסורא מר מדמי מילתא למילתא הכי ומר מדמי ליה צענינא אחרינא *ואיכא למימר אלו ואלו דברי אלהים חיים הם וימנין דשייך האי טעמא וימנין דשייך האי טעמא שהטעם מתהפך לפי שינוי הדברים צשינוי מועט: **ב"רנ"י נוספין לצפולה**. זמן לכניסתה לחופה מיום שתצעה הצעל לאחר שקידשה להזיירה על עסקי חופה להכין תכשיטיה: **לפרנס עזאמה**. בתכשיטין: **לפרנס עזאמו**. צצרכי סעודה וחופה: **ולאנמנה ל' יום**. שאינה טורחת כל כך בתכשיטין שכבר יש צידה: **ולא נישאו**. שהצעלים מעכצין. ואיידי דתנא » רישא צדידיה תנא סיפא נמי צדידיה: **ואוולת צפרומה**. אם כהן הוא והיא ישראלית שמשעה שקידשה אוכלת צפרומה מן התורה כדמפרש בגמרא [ע"צ] ורבנן גזור עד השתא: **נוטפין לה הכל פרומה**. אם יצאה וכשיגיעו ימי טומאתה תמכרנה ותקח חולין: **מחלה חולין**. לאכול צימי טומאתה: **היצם אינו מאכיל צפרומה**. צעודה שומרת יצם וטעמא יליף בגמרא [לקמן נח.]: **עששה ששה חדשים צפני הצעל**. מהקך שנים עשר חדש הקצוצים לה משתעבד הצעל או אפילו כולם צפני הצעל ואחד צפני היצם אע"ג דרובא צפני הצעל סוף סוף לא נתחייב צמוזמזיה צחיו והוא הדין נמי אם נתחייב צחיו לא אכלה משמת דקינין הצעל פקע אלא דאי כולם צפני הצעל הוה אכלה מיהא צחיו: **או כולן צפני היצם**. צגמרא [שם] פריך עלה למאי תניא: **זו משנה ראשונה**. דמשהגיע זמן אוכלת צפרומה: **אין**

נו.

שתיים וששש שנים. אין לדקדק כאן השתא שלש מותר שמים מיציעא דללמא שמים ושלש ואפי' טובא כדלמרי אינשי כדמשני צפרק מפנין (שבת קמ.). ואין להאריך כאן(י): **ולא פליגי** תרי גברי **אליבא דחד גברא**. וא"ת ומאי נפקא מינה דהשתא נמי פליגי ר' יוחנן ור' יהושע צ"ל אצינא

דחד תנא ומה לי תרי אמוראי אצינא דחד אמורא ומה לי אצינא דחד תנא וי"ל דאי פליגי ר' יוחנן ור' יהושע צן לוי אצינא דחד תנא לא חיישינן דצצצרא הוא דפליגי ולא טענו צצמועמס אצל אי פליגי צדין ורב דימי צצצרי צבי יוחנן ורבי יהושע צן לוי שזה אומר כך אמר זה אומר כך אמר אחד מהם טעה צצמועמו: ואין

אבל בסוף לדברי הכל אינה מוחלת ורבי יוחנן אמר בין בין ובין בוז מחלוקת אמר רבי אבהו לדידי מיפרשא לי מיניה דרבי יוחנן דאנא ורבי יהושע בן לוי לא פלגינן אהדדי מאי בתחלה דקאמר רבי יהושע בן לוי תחלת חופה ומאי סוף ביאה וכי קאמינא אנא בין בוז ובין בוז מחלוקת תחלת חופה וסוף חופה דהיא תחילת ביאה כי אתא רבין אמר רבי שמעון בן פוי אמר רבי יהושע בן לוי משום בר קפרא מחלוקת לבסוף אבל בתחלה דברי הכל מוחלת ורבי יוחנן אמר בין בוז ובין בוז מחלוקת אמר רבי אבהו לדידי מיפרשא לי מיניה דרבי יוחנן דאנא ורבי יהושע בן לוי לא פלגינן אהדדי מאי בתחלת חופה וכי קאמינא אנא בין בין ובין בוז מחלוקת תחלת ביאה וסוף ביאה אמר רב פפא אי לאו דאמר רבי אבהו לדידי מיפרשא לי מיניה דרבי יוחנן דאנא ורבי יהושע בן לוי לא פלגינן אהדדי הוה אמינא רבי יוחנן ורבי יהושע בן לוי פליגי רב דימי ורבין לא פליגי מאי סוף דקאמר רבין סוף חופה ומאי תחלה דקאמר רב דימי תחלת ביאה מאי קמ"ל הא קמ"ל דפליגי תרי אמוראי אטעמא דנפשייהו ולא פליגי תרי אמוראי אליבא דחד אמורא: **ב"רנ"י** »נותנין לבתולה שנים עשר חודש משתבעה הבעל לפרנס את עצמה »וכשם שנותנין לאשה כך נותנין לאיש לפרנס את עצמו »ולאמנה שלשים יום »ההגיע זמן ולא נישאו אוכלות משלו ואוכלות בתרומה רבי טרפון אומר נותנין לה הכל תרומה רבי עקיבא אומר ימחצה חולין ומחצה תרומה »היבם אינו מאכיל בתרומה עשתה ששה חדשים בפני הבעל וששה חדשים בפני היבם »ואפילו כולן בפני הבעל חסר יום אחד בפני היבם או כולן בפני היבם חסר יום אחד בפני הבעל אינה אוכלת בתרומה זו משנה ראשונה בית דין של אחריהן אמרו אין

ציאה דהיא סוף חופה אצל צסוף ציאה דברי הכל אינה מוחלת ורבי יוחנן פליג עליה דלפילו צסוף ציאה נמי פליגי וכי אמר רבי יוחנן דרבי יוחנן ורבי יהושע צן לוי מחלוקת צסוף חופה והיא תחלת ציאה דקאמר נמי רב דימי אצל בתחלת חופה דברי רבי יהושע צן לוי פליגי רבי יוסי ורבי יהודה בתחלת חופה ד"ה מוחלת: **מצי קמ"ל**. צהא דלמר אי לאו דקאמר רבי אבהו כו' האמר רבי אבהו ואיהו לא צעי לאיפלוגי עליה ולמאי הלכתא אשמועינן דאי לא אמרה רבי אבהו הוה ניחא ליה לדידיה לפרושי צעין אמר: **הא קמ"ל**. דריבא דאשכחן אמוראי דפליגי אהדי כל חד אצינא דנפשיה וטרי אמוראי אחרני דפליגי צפלוגתא דהקן אמוראי ואית לן לפרושי מילתא צתרי לישני חדא מייניהו מיפלגי תרי אמוראי אצינא דנפשייהו שכל אחד אומר אצמר אצמר אצמר ורבי יהושע ואינן תרי אמוראי [אצינא דחד] לא מיפלגי אלא אמרי חדא מלתא וחדא מן ליטנא מיפלגי תרי אמוראי אצינא דחד כגון רב דימי ורבין ומשו"ה מלתא דתרי אמוראי קמאי חדא מלתא צצקינן ההיא ליטנא דמיפלגי תרי אמוראי אצינא דחד ונקטינן ההיא דמיפלגי תרי אמוראי אצינא דנפשייהו דכי פליגי תרי אצינא דחד מר אמר הכי אמר פלוני ומר אמר הכי אמר פלוני חד מייניהו משקר אצל כי פליגי תרי אמוראי צדין או באיסור והיתר כל חד אמר הכי מיסתבר טעמא אין כאן שקר כל חד וחד צצרא דידיה קאמר מר יהיב טעמא להיתירא ומר יהיב טעמא לאיסורא מר מדמי מילתא למילתא הכי ומר מדמי ליה צענינא אחרינא *ואיכא למימר אלו ואלו דברי אלהים חיים הם וימנין דשייך האי טעמא וימנין דשייך האי טעמא שהטעם מתהפך לפי שינוי הדברים צשינוי מועט: **ב"רנ"י נוספין לצפולה**. זמן לכניסתה לחופה מיום שתצעה הצעל לאחר שקידשה להזיירה על עסקי חופה להכין תכשיטיה: **לפרנס עזאמה**. בתכשיטין: **לפרנס עזאמו**. צצרכי סעודה וחופה: **ולאנמנה ל' יום**. שאינה טורחת כל כך בתכשיטין שכבר יש צידה: **ולא נישאו**. שהצעלים מעכצין. ואיידי דתנא » רישא צדידיה תנא סיפא נמי צדידיה: **ואוולת צפרומה**. אם כהן הוא והיא ישראלית שמשעה שקידשה אוכלת צפרומה מן התורה כדמפרש בגמרא [לקמן נח.]: **עששה ששה חדשים צפני הצעל**. מהקך שנים עשר חדש הקצוצים לה משתעבד הצעל או אפילו כולם צפני הצעל ואחד צפני היצם אע"ג דרובא צפני הצעל סוף סוף לא נתחייב צמוזמזיה צחיו והוא הדין נמי אם נתחייב צחיו לא אכלה משמת דקינין הצעל פקע אלא דאי כולם צפני הצעל הוה אכלה מיהא צחיו: **או כולן צפני היצם**. צגמרא [שם] פריך עלה למאי תניא: **זו משנה ראשונה**. דמשהגיע זמן אוכלת צפרומה: **אין**

אפילו כלם בפני הבעל חסר יום א' לפני היבם כיון דאכתי לא אכלה בחיי בעלה אין היבם מאכילה אכל א' עשתה כולן בפני הבעל דאכלה בחייו ה"ג היבם מאכילה דהיבם במקום בעל קיימי: או כלן בפני היבם נפרש לקמן. זו משנה ראשונה

עין משפט ור מוצה

לג א מיי פיי מהלכי
אזשות הלכי י ופי"ד
מהל' חובל הלכה יח סגמ
עשין מת טוש"ע אה"ע סי'
סו ספ"ג ו טוש"ע ח"מ
סי' תכד ספ"ק י'
לד ב מיי פיי מהל'
אזשות הלכה יח סגמ
שס טוש"ע אה"ע סי' נו
ספ"ק א'
לח ג מיי שס הלכה יח
טוש"ע שס ספ"י ב'
לז ד מיי שס הלכה יח
טוש"ע שס ספ"י א'
לז ה מיי שס הלכי יט
טוש"ע שס ספ"ק ג'
לז ו [מיי] פיי מהל'
אזשות הלכה יג:]
לח ז מיי פ"ח מהל'
תרומות הלכה ה:

❧

תוספות רי"ד (המשך)

יום א' או כלן בפני היבם אינה אוכלת בתרומה זו משנה ראשונה אבל ב"ד של אחריהן אמרו אין האשה אוכלת בתרומה עד שהבטנ לחופה. פי' נותנים לבתולה זמן מיום שתבעה הבעל לאחר שקידשה להזהירה על עסקי חופה ולזמן תכשיטיה לפרנס אי"ע בתכשיטין ואם הגיע זמן זה ואינה חציצה להנשא הויא לה מורדת לפחות לה כתובתה כדאמרינן לקמן (דף ט"ז) כותבין אגרת מרד על ארוסה א' ארוסה אחת נשואה דאלמא ארוסה נמי דין מורדת יש לה: כשם שנותנים וכו'. לפרנס א"ע צצרכי חופה. ולאמנה שאינה מוחלת כ"כ בתכשיטין שכבר יש בידה הכל ל' יום: הגיע זמן ולא נישאו. פי' שהבעלים מעכבים והם בחיים אוכלת משלו ואוכלת בתרומה (א"ר חייא) [אם היא] בת ישראל נשאת לכהן שמשעה שקידשה אוכלת בתרומה (א"ר מה"ט ומדרכנן הוא דגזור כדאמרינן לקמן ובהגיע הזמן ולא נשאו אכלה או אם הגיע הזמן ומתו בעליהן אוכלת משלו מן הירודשים וגם אוכלת בתרומה וגם אם היא דקוקה ליבם אוכלת בתרומה כש"ז שנתחייב הבעל צמוזמזיה ובאכלת דכתיב בתרומה היבם. ר"ט וכו' ור"ע אומר מחצה וכו'. כדי שתאכל בימי טומאתה. היבם אינו מאכיל בתרומה אהניע זמן קאי שאע"פ שנתנו לו זמן לבטוס והגיע הזמן ולא כנס אינו מאכיל בתרומה כיון דלא אכלה בחיי בעלה כדמפרש טעמא לקמן מוכהן כי יקנה נפש קנין כספו והאי כסף אחיו הוא אבל משכנסה הרי היא כאשתו לכל דבר דכתיב ולקחה לו לאשה כדאמרינן ביבמות דקניא בביאה וכי הוי דקידושי ביאה מאכילין בתרומה דאיתקש הוויתר להדרי. כך ששה מאכילין ביבמה: עשתה ששה חדשים בפני הבעל מהקך י"ב חודש הקבועים לה משתבעה הבעל או